

Bernoulli eloszlás: $P(\xi = 1) = p$, $P(\xi = 0) = 1 - p$, $E(\xi) = p$, $D(\xi) = \sqrt{p(1-p)}$.

Binomiális eloszlás: $P(\xi = k) = \binom{n}{k} p^k (1-p)^{n-k}$, $E(\xi) = np$, $D(\xi) = \sqrt{np(1-p)}$.

Polinomiális eloszlás: $P(\xi_1 = k_1, \dots, \xi_r = k_r) = \frac{n!}{k_1! \dots k_r!} \cdot p_1^{k_1} \dots p_r^{k_r}$, $0 \leq p_i$, $p_1 + \dots + p_r = 1$, $k_i \geq 0$, $k_1 + \dots + k_r = n$, $r \geq 2$.

Hipergeometrikus eloszlás: $P(\xi = k) = \frac{\binom{M}{k} \binom{N-M}{n-k}}{\binom{N}{n}}$, $k = 0, 1, \dots, n$, $E(\xi) = n \frac{M}{N}$,

$$D^2(\xi) = n \frac{M}{N} \left(1 - \frac{M}{N}\right) \left(1 - \frac{n-1}{N-1}\right), \quad M < N, \quad n \leq N.$$

Geometriai eloszlás: $P(\xi = k) = (1-p)^{k-1} p$, $k = 1, 2, \dots$, $E(\xi) = \frac{1}{p}$, $D(\xi) = \frac{\sqrt{1-p}}{p}$.

Negatív binomiális eloszlás: $P(\xi = r+k) = \binom{r+k-1}{k} p^r (1-p)^k$, $k = 0, 1, 2, \dots$, $E(\xi) = \frac{r}{p}$,

$$D(\xi) = \frac{\sqrt{r(1-p)}}{p}, \quad r \geq 1.$$

Poisson eloszlás: $P(\xi = k) = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$, $k = 0, 1, 2, \dots$, $E(\xi) = \lambda$, $D(\xi) = \sqrt{\lambda}$.

Normális eloszlás: $f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} e^{-\frac{(x-\mu)^2}{2\sigma^2}}$, $-\infty < x < \infty$, $E(\xi) = \mu$, $D(\xi) = \sigma$.

Egyenletes eloszlás: $f(x) = \frac{1}{b-a}$, ha $a < x < b$, $F(x) = \frac{x-a}{b-a}$, ha $a < x < b$, $E(\xi) = \frac{a+b}{2}$,

$$D(\xi) = \frac{b-a}{\sqrt{12}}.$$

Exponenciális eloszlás: $f(x) = \lambda e^{-\lambda x}$, ha $x > 0$, $F(x) = 1 - e^{-\lambda x}$, ha $x > 0$, $E(\xi) = D(\xi) = \frac{1}{\lambda}$.

k -adrendű λ paraméterű gamma eloszlás (k db független exponenciális eloszlású valószínűségi változó összegének sűrűségfüggvénye): $f(x) = \frac{\lambda^k}{(k-1)!} x^{k-1} e^{-\lambda x}$, ha $x > 0$.

Többdimenziós normális eloszlás: $f(\underline{x}) = \frac{1}{(\sqrt{2\pi})^n \sqrt{\det(D)}} \cdot e^{-\frac{1}{2}(\underline{x}-\underline{\mu})^T D^{-1}(\underline{x}-\underline{\mu})}$, $\underline{x} \in R^n$.

χ^2 eloszlás: $\chi^2 = \xi_1^2 + \dots + \xi_n^2$

Student eloszlás: $t = \frac{\xi_0}{\sqrt{\frac{\xi_1^2 + \dots + \xi_n^2}{n}}}$ F eloszlás: $F = \frac{\frac{1}{m}(\eta_1^2 + \dots + \eta_m^2)}{\frac{1}{n}(\xi_1^2 + \dots + \xi_n^2)}$

$$E_n(\xi) = \frac{\xi_1 + \dots + \xi_n}{n}, \quad V_n(\xi) = \frac{1}{n} \sum_i (\xi_i - E_n(\xi))^2, \quad D_n(\xi) = \sqrt{V_n(\xi)}$$

$$V_n^*(\xi) = \frac{n}{n-1} V_n(\xi), \quad D_n^*(\xi) = \sqrt{V_n^*(\xi)}, \quad C_n(\xi, \eta) = \frac{1}{n} \sum_i (\xi_i - E_n(\xi))(\eta_i - E_n(\eta))$$

$$r_n(\xi, \eta) = \frac{C_n(\xi, \eta)}{D_n(\xi)D_n(\eta)}, \quad y = ax + b, \quad \hat{a} = r_n(\xi, \eta) \frac{\sqrt{V_n(\eta)}}{\sqrt{V_n(\xi)}}, \quad \hat{b} = E_n(\eta) - \hat{a}E_n(\xi)$$

$$SST = \sum_{i=1}^n (\eta_i - E_n(\eta))^2, \quad SSR = \sum_{i=1}^n (\hat{\eta}_i - E_n(\eta))^2, \quad SSE = \sum_{i=1}^n (\eta_i - \hat{\eta}_i)^2, \quad \hat{\eta}_i = \hat{a}\xi_i + \hat{b}$$

$$\left[E_n(\xi) - x_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{n}}, E_n(\xi) + x_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right], \quad \sigma = \sqrt{V_n^*(\xi)}, \quad x_\alpha = \Phi_{n-1}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

$$\left[E_{n_1}(\xi) - E_{n_2}(\eta) - x_\alpha D_{n_1, n_2}^*, E_{n_1}(\xi) - E_{n_2}(\eta) + x_\alpha D_{n_1, n_2}^* \right], \quad x_\alpha = \Phi_{n_1+n_2-2}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

$$D_{n_1, n_2}^* = \sqrt{\left((n_1 - 1)V_{n_1}^*(\xi) + (n_2 - 1)V_{n_2}^*(\eta) \right) \frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2 (n_1 + n_2 - 2)}}$$

$$\left[\sqrt{\frac{nV_n(\xi)}{b}}, \sqrt{\frac{nV_n(\xi)}{a}} \right], \quad a = F_{\chi^2, n-1}^{-1} \left(\frac{\alpha}{2} \right), \quad b = F_{\chi^2, n-1}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

$\xi_1, \dots, \xi_n$ statisztikai minta, H_0 : nullhipotézis.

S_n : tesztstatisztika (általában képlet alapján számoljuk ki)

$K(\alpha)$: kritikus vagy elvetési tartomány (gyakran táblázat segítségével határozzuk meg)

α : szignifikancia-szint (ha nincs megadva, általában 0,05-nak vagy 0,01-nak választjuk)

$\mathbf{R} - K(\alpha)$: elfogadási tartomány (gyakran így néz ki: $[-s_\alpha, s_\alpha]$, ekkor s_α a kritikus érték)

próba	feltétel	H_0	s_n	s_α
u	σ ismert	$\mu = \mu_0$	$u = \frac{E_n(\xi) - \mu_0}{\sigma/\sqrt{n}}$	$u_\alpha = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$
t	σ ismeretlen	$\mu = \mu_0$	$t = \frac{E_n(\xi) - \mu_0}{\sqrt{V_n^*(\xi)}/n}$	$t_\alpha = \Phi_{n-1}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$
kétm. t	$\sigma_1 = \sigma_2$	$\mu_1 - \mu_2 = \Delta_0$	$t = \frac{E_{n_1}(\xi) - E_{n_2}(\eta) - \Delta_0}{D_{n_1, n_2}^*}$	$t_\alpha = \Phi_{n_1+n_2-2}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$
szórásv.		$\sigma = \sigma_0$	$\frac{nV_n(\xi)}{\sigma^2}$	$F_{\chi^2, n-1}^{-1}(1 - \alpha)$
F	$\frac{V_{n_1}^*(\xi)}{V_{n_2}^*(\eta) \cdot \tau_0^2} \geq 1$	$\frac{\sigma_1}{\sigma_2} = \tau_0$	$F = \frac{V_{n_1}^*(\xi)}{V_{n_2}^*(\eta) \cdot \tau_0^2}$	$F_\alpha = F_{n, m}^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$ ($DF_1, DF_2 = (n, m) = (n_1 - 1, n_2 - 1)$)
χ^2	$n > \max_i \left\{ \frac{10}{p_i} \right\}$ $E_1, \dots, E_r$ TER	$P(E_i) = p_i$	$\sum_{i=1}^r \frac{(\varphi_i - np_i)^2}{np_i}$ φ_i : E_i beköv. száma	$\chi_\alpha^2 = F_{\chi^2, r-1}^{-1}(1 - \alpha)$

Akkor fogadjuk el H_0 -t, ha $|s_n| \leq s_\alpha$.

Illeszkedésvizsgálat: (adott eloszlású-e a minta)

$\xi_1, \dots, \xi_n$ minta, $x_1, \dots, x_{r-1}$ osztópontok, $I_i = [x_{i-1}, x_i)$ intervallumok, $x_0 = -\infty$, $x_r = \infty$.

$H_0: F(x) = F_0(x)$ minden $x \in \mathbf{R}$

$H'_0: P(E_i) = P(\xi \in I_i) = P(x_{i-1} \leq \xi < x_i) = F_0(x_i) - F_0(x_{i-1}) = p_i$ módosított nullhipotézis)

Innen a χ^2 próbát alkalmazzuk ($E_i = \{\xi \in I_i\}$, $p_i = F_0(x_i) - F_0(x_{i-1})$).

A χ^2 próba kivételével a fenti próbák normális eloszlású mintákra vonatkoznak, de kiterjeszthetők a centrális határeloszlástétel segítségével nem normális eloszlásúakra is. A μ próba és t próba kiterjesztett változatában a tesztstatisztikát (S_n) ugyanúgy számoljuk, a kritikus értéket (s_α) viszont a normális eloszlás táblázatából keressük ki mindkét esetben: $x_\alpha = \Phi^{-1}\left(1 - \frac{\alpha}{2}\right)$.

H_0	ELFOGADJUK	ELVETJÜK
IGAZ	HELYES valószínűsége: $1 - \alpha$	ELSŐFAJÚ HIBA valószínűsége: α
NEM IGAZ	MÁSODFAJÚ HIBA valószínűsége: β	HELYES valószínűsége: $1 - \beta$

A teszt konzisztens, ha $\beta \rightarrow 0$, ha $n \rightarrow \infty$.